TEXT: ALENA BENÍŠKOVÁ • FOTO: SHUTTERSTOCK

STRAŠÁK JMÉNEM PÁSOVÝ OPAR

Nezačíná vždy typickou vyrážkou. Někdy je prvně cítit brnění, potom se dostaví bolest, která člověka vyřadí z běžného života. Pásový opar přitom zdaleka není jen chorobou starých a nemocných lidí. Riziko výrazně roste už po padesátce.

Když začala jednašedesátiletého Martina zlehka brnět noha, nepřikládal tomu zpočátku velký význam. Žil aktivně, pravidelně cvičil, otužoval se a měl dobrou kondici, o žádném vážném zdravotním problému nevěděl. Jenže nepříjemné brnění během několika dnů vystřídala bolest, která neustále sílila. Postupně se šířila z nohy směrem k zádům, začala ovlivňovat každodenní fungování i spánek. Martin navštívil lékaře, ten ho však jen odkázal na další vyšetření. Až po týdnu se objevil symptom, který pomohl potíže objasnit. Vyrážka v dolní části zad. Tentokrát byl verdikt lékaře jednoznačný – pásový opar. „Bolest spojenou s pásovým oparem můžu popsat jako tu nejhorší, jakou jsem kdy zažil," vzpomíná Martin. Lékař nasadil antivirotika, a protože se podařilo cílenou léčbu zahájit poměrně brzy, vyrážka po zhruba dvou týdnech zmizela. Nemoc přesto pacienta na čtrnáct dní vyřadila z práce a výrazně zasáhla do běžného života. Porucha citlivosti v noze navíc přetrvávala ještě další měsíc, než se stav vrátil do normálu. Jak je vidno, pásový opar rozhodně nelze označit za pouhou vyrážku, která po několika dnech zmizí.

VIRUS, KTERÝ ČEKÁ

Původcem pásového oparu je virus, který známe především jako příčinu planých neštovic. Po jejich prodělání virus v těle zůstává, pouze se překlopí do neaktivní, takzvané spící formy. Za určitých okolností se ale může znovu aktivovat. „Pásový opar neboli herpes zoster vzniká reaktivací viru varicella zoster, který v organismu přetrvává po prodělaných planých neštovicích," vysvětluje primářka Hana Roháčová z Kliniky infekčních nemocí Fakultní nemocnice Bulovka. Na rozdíl od běžného oparu – herpes siplex – nejde jen o problém kožní, nýbrž nervový. „Od herpes simplex se pásový opar liší větším rozsahem, neboť postihuje celý pás kůže, zásobený daným nervem. Nejčastěji jde o oblast hrudníku, břicha nebo obličeje," vysvětluje lékař Marek Štefan z Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. lékařské fakulty UK a Fakultní nemocnice v Motole. Pásový opar provází intenzivní bolest, jež u 20–30 procent pacientů přetrvává i po odeznění vyrážky. Lidé ji často popisují jako pálivou, bodavou či šlehavou nebo jako pocit elektrických výbojů.

Nejvíce ohrožení jsou podle Roháčové lidé nad 50 let, protože jejich imunitní systém s věkem přirozeně slábne. Právě oslabení organismu a imunitního systému se stává aktivátorem viru, který do té doby v těle tiše dřímal, riziko je proto vyšší také u pacientů po transplantaci nebo při chronických onemocněních. Spouštěčem může být stres, jiné závažné onemocnění nebo i některé léky. Podle dostupných dat prodělalo plané neštovice 90 až 98 procent Čechů starších 40 let. Většina české dospělé populace se tedy nachází potenciálně v riziku rozvoje pásového oparu, přičemž problém postihne až jednoho ze